

บันทึก

เรื่อง การกำหนดวิธีการและเงื่อนไขในการดำเนินการขนส่งน้ำมันเชื้อเพลิงของผู้ค้าน้ำมัน
ตามมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ.๒๕๒๑

กรมทะเบียนการค้า ได้มีหนังสือ ที่ พณ ๐๖๐๗/๔๐๙๑ ลงวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๓๓ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า กรมทะเบียนการค้ามีปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดวิธีการและเงื่อนไขในการดำเนินการขนส่งน้ำมันเชื้อเพลิงของผู้ค้าน้ำมันตามมาตรา ๖^๑ แห่งพระราชบัญญัติน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. ๒๕๒๑ ว่า รัฐมนตรีจะมีอำนาจกำหนดให้ผู้ค้าน้ำมันตามมาตรา ๖ ต้องดำเนินการขนส่งน้ำมันเชื้อเพลิงและก๊าซด้วยรถขนส่งของตนเอง และบังคับให้รถขนส่งดังกล่าวมีการเอาประกันความเสียหายแก่บุคคลที่สามในวงเงินไม่ต่ำกว่าที่กำหนดได้หรือไม่ เพียงใด โดยเจ้าหน้าที่ของกรมทะเบียนการค้ามีความเห็นเป็นสองฝ่าย ดังนี้

ฝ่ายที่หนึ่งเห็นว่า รัฐมนตรีไม่มีอำนาจกำหนดเงื่อนไขดังกล่าวโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๓ ตี^๒ แห่งพระราชบัญญัติน้ำมันเชื้อเพลิงฯ เนื่องจากมาตรา ๑๓ ตี มีหลักว่า หากผู้ค้าน้ำมันตามมาตรา ๖ จะดำเนินการขนส่งน้ำมันเชื้อเพลิงของตนเอง ก็จะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามวิธีการและเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดตามมาตรา ๑๓ ตี แต่ถ้าผู้ค้าน้ำมันตามมาตรา ๖ ไม่ประสงค์จะดำเนินการขนส่งน้ำมันเชื้อเพลิงเองโดยจะใช้บริการของผู้รับจ้างขนส่งน้ำมันแล้ว รัฐมนตรีจะอาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๓ ตี บังคับผู้ค้าน้ำมันตามมาตรา ๖ ให้ดำเนินการขนส่งด้วยรถขนส่งของตนเอง และให้มีการเอาประกันความเสียหายแก่บุคคลที่สามโดยไม่ให้มีการว่าจ้างบุคคลอื่นไม่ได้ การกำหนดเงื่อนไขดังกล่าวจะต้องอาศัยอำนาจตามมาตรา ๖ วรรคสอง โดยการกำหนดเป็นเงื่อนไขในการออกใบอนุญาตเป็นผู้ค้าน้ำมัน

ฝ่ายที่สองเห็นว่า รัฐมนตรีอาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๓ ตี กำหนดเงื่อนไข

^๑ พระราชบัญญัติน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. ๒๕๒๑

มาตรา ๖ ผู้ใดจะเป็นผู้ค้าน้ำมันมีปริมาณการค้าแต่ละชนิดหรือรวมกันทุกชนิดปีละตั้งแต่หนึ่งแสนเมตริกตันขึ้นไปต้องได้รับใบอนุญาตจากรัฐมนตรี

การขออนุญาตและการออกใบอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง ในการนี้รัฐมนตรีจะกำหนดเงื่อนไขในการออกใบอนุญาตด้วยก็ได้

^๒ พระราชบัญญัติน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. ๒๕๒๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติน้ำมันเชื้อเพลิง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๒

มาตรา ๑๓ ตี ในการดำเนินการขนส่งน้ำมันเชื้อเพลิงของผู้ขนส่งน้ำมันตามมาตรา ๑๓ ทวิ และการดำเนินการขนส่งน้ำมันเชื้อเพลิงของผู้ค้าน้ำมันตามมาตรา ๖ และตามมาตรา ๖ ทวิ ให้เป็นไปตามวิธีการและเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา

ห้ามมิให้ผู้ค้าน้ำมันตามมาตรา ๖ ให้บุคคลอื่นใดซึ่งมิใช่ผู้ขนส่งน้ำมันตามมาตรา ๑๓ ทวิ ทำการขนส่งน้ำมันเชื้อเพลิงชนิดที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดคุณภาพตามมาตรา ๑๓ เว้นแต่ในกรณีจำเป็นชั่วคราวซึ่งได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่

ดังกล่าวได้ เนื่องจากมาตรา ๑๓ ตรีให้อำนาจรัฐมนตรีกำหนดวิธีการและเงื่อนไขในการดำเนินการขนส่งน้ำมันเชื้อเพลิงได้โดยไม่จำกัด เพื่อให้รัฐมนตรีสามารถที่จะควบคุมการขนส่งน้ำมันเชื้อเพลิงและก๊าซได้ทั้งหมด ดังนั้น การกำหนดให้ผู้ค้าน้ำมันต้องดำเนินการขนส่งด้วยรถของตนเอง และต้องมีการเอาประกันความเสียหายแก่บุคคลที่สาม นับได้ว่าเป็นการกำหนดเงื่อนไขอย่างหนึ่งที่รัฐมนตรีสามารถกระทำได้

กรมทะเบียนการค้าจึงเห็นสมควรส่งเรื่องให้คณะกรรมการกฤษฎีกาวินิจฉัยเพื่อกรมทะเบียนการค้าจะได้ยึดถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติต่อไป

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๔) ได้พิจารณาปัญหาตามข้อหารือดังกล่าวประกอบกับคำชี้แจงของผู้แทนกระทรวงพาณิชย์ (กรมทะเบียนการค้าและกรมการค้าภายใน) แล้ว มีความเห็นว่า พระราชบัญญัติน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. ๒๕๒๑ มิได้มีบทบัญญัติใดบัญญัติให้ผู้ค้าน้ำมันต้องดำเนินการขนส่งน้ำมันเชื้อเพลิงด้วยรถขนส่งของตนเอง และในทางตรงกันข้ามกลับมีบทบัญญัติให้มีการขนส่งน้ำมันเชื้อเพลิงโดยผู้ที่รับจ้างทำการขนส่งน้ำมันเชื้อเพลิงไว้ด้วย ดังจะเห็นได้จากบทบัญญัติมาตรา ๑๓ ทวิ^๓ และมาตรา ๑๓ ตรี วรรคสอง^๔ แห่งพระราชบัญญัติน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. ๒๕๒๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติน้ำมันเชื้อเพลิง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งบัญญัติให้ผู้ขนส่งน้ำมันเชื้อเพลิงชนิดที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดคุณภาพตามมาตรา ๑๓ โดยมีปริมาณการขนส่งครั้งหนึ่งเกินปริมาณที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด ต้องได้รับใบอนุญาตจากอธิบดี และห้ามผู้ค้าน้ำมันตามมาตรา ๖ ให้บุคคลอื่นซึ่งมิใช่ผู้ขนส่งน้ำมันตามมาตรา ๑๓ ทวิ ทำการขนส่งน้ำมันเชื้อเพลิงชนิดที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดคุณภาพตามมาตรา ๑๓ เว้นแต่ในกรณีจำเป็นชั่วคราวซึ่งได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ ดังนั้น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์จึงไม่มีอำนาจกำหนดให้ผู้ค้าน้ำมันตามมาตรา ๖ ดำเนินการ

^๓ พระราชบัญญัติน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. ๒๕๒๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติน้ำมันเชื้อเพลิง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๒

มาตรา ๑๓ ทวิ ผู้ใดจะเป็นผู้ขนส่งน้ำมันเชื้อเพลิงชนิดที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดคุณภาพตามมาตรา ๑๓ โดยมีปริมาณการขนส่งครั้งหนึ่งเกินปริมาณที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด ต้องได้รับใบอนุญาตจากอธิบดี

การกำหนดปริมาณน้ำมันเชื้อเพลิงตามวรรคหนึ่ง จะกำหนดต่ำกว่าสองพันลิตรไม่ได้

เมื่อรัฐมนตรีประกาศกำหนดปริมาณน้ำมันเชื้อเพลิงตามวรรคหนึ่ง หรือประกาศเปลี่ยนแปลงปริมาณน้ำมันเชื้อเพลิงที่ได้กำหนดไว้แล้ว ให้ผู้ที่รับจ้างขนส่งน้ำมันเชื้อเพลิงซึ่งได้รับจ้างทำการขนส่งน้ำมันเชื้อเพลิงอยู่แล้วจะต้องขอรับใบอนุญาตเป็นผู้ขนส่งน้ำมัน ยื่นคำขอรับใบอนุญาตตามวรรคหนึ่งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ประกาศดังกล่าวใช้บังคับ และให้ผู้ซึ่งได้ยื่นคำขอแล้วทำการรับจ้างขนส่งน้ำมันเชื้อเพลิงต่อไปได้จนกว่าอธิบดีจะสั่งไม่อนุญาต

การขออนุญาต การออกใบอนุญาตและการต่ออายุใบอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง และในการอนุญาต อธิบดีจะกำหนดเงื่อนไขไว้ด้วยก็ได้

ใบอนุญาตตามมาตรา ๖ ให้มีอายุสามปีนับแต่วันที่ออกใบอนุญาต

^๔ โปรดดูเชิงอรรถที่ (๒)

ขนส่งน้ำมันเชื้อเพลิงและก๊าซด้วยรถขนส่งของตนเอง เพราะเป็นการขัดต่อบทบัญญัติดังกล่าว

สำหรับประเด็นที่หาหรือว่ารัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์จะกำหนดให้ผู้ค้าน้ำมันตามมาตรา ๖ เอาประกันความเสียหายแก่บุคคลที่สามในวงเงินไม่ต่ำกว่าที่กำหนดได้หรือไม่ นั้น คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๔) มีความเห็นว่า การกำหนดในเรื่องดังกล่าวเป็นเพียงมาตรการเพื่อให้มีผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับค่าเสียหายที่เกิดขึ้นเนื่องจากการขนส่งน้ำมันเชื้อเพลิงและก๊าซต่อผู้ที่ได้รับความเสียหาย มิใช่เป็นวิธีการและเงื่อนไขในการขนส่งน้ำมันเชื้อเพลิงตามมาตรา ๑๓ ตี^๔ แห่งพระราชบัญญัติน้ำมันเชื้อเพลิงฯ และนอกจากนี้ ไม่ปรากฏบทบัญญัติใดในพระราชบัญญัติน้ำมันเชื้อเพลิงฯ บัญญัติให้มีการเอาประกันความเสียหายแก่บุคคลที่สาม ดังนั้น การที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์จะกำหนดให้ผู้ค้าน้ำมันตามมาตรา ๖ เอาประกันความเสียหายแก่บุคคลที่สาม จึงไม่อาจกระทำได้

อนึ่ง การกำหนดให้ผู้ค้าน้ำมันตามมาตรา ๖ ต้องดำเนินการขนส่งน้ำมันเชื้อเพลิงและก๊าซด้วยรถขนส่งของตนเอง และให้มีการเอาประกันความเสียหายแก่บุคคลที่สาม โดยการกำหนดเป็นเงื่อนไขในการออกใบอนุญาตเป็นผู้ค้าน้ำมันตามมาตรา ๖ วรรคสอง^๖ แห่งพระราชบัญญัติน้ำมันเชื้อเพลิงฯ ก็ไม่อาจกระทำได้เช่นเดียวกันเพราะมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติน้ำมันเชื้อเพลิงฯ เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับการค้าน้ำมันซึ่งจะต้องได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ มิใช่เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับการขนส่งน้ำมันเชื้อเพลิง

อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๔) มีความเห็นว่า หากกระทรวงพาณิชย์มีความจำเป็นต้องกำหนดมาตรการเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยในการขนส่งน้ำมันเชื้อเพลิงและก๊าซและมาตรการเกี่ยวกับการเอาประกันความเสียหายแก่บุคคลที่สามตามข้อหาข้อนี้ กระทรวงพาณิชย์ก็สมควรดำเนินการให้มีการตรากฎหมายกำหนดมาตรการดังกล่าวไว้โดยชัดแจ้งต่อไป

(ลงชื่อ) วัฒนา รัตนวิจิตร

(นายวัฒนา รัตนวิจิตร)

รองเลขาธิการ ฯ

ปฏิบัติราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พฤศจิกายน ๒๕๓๓

^๔ โปรดดูเชิงอรรถที่ (๒)

^๖ โปรดดูเชิงอรรถที่ (๑)